JAARVERSLAG 2023

GEBIEDSCOÖPERATIE IJSSELDELTA

Inhoudsopgave

1.1.	Voorwoord	3
1.2.	Doelstelling, werkgebied en leden	4
1.3.	Activiteiten Bestuur en Gebiedsraad	6
1.4.	Activiteiten Themagroepen en Projecten	8
1.5.	Resultaatontwikkeling	18
1.6.	Financiële positie	19
1.7.	Staat van baten en lasten	20

1.1. Voorwoord

Het jaar 2023 is weer geschiedenis, maar wij hebben als Gebiedscoöperatie IJsseldelta (GCIJ) echt geschiedenis kunnen schrijven. Jazeker, wanneer u dit jaarverslag goed leest en op u laat inwerken zult u gaan begrijpen wat het nut en de noodzaak van de aanwezigheid van de GCIJ is.
Een organisatie die bestuurd wordt door een groot aantal gedreven vrijwilligers vanuit de IJsseldelta. Per portefeuillehouder zult u worden ingelicht over de activiteiten en ontwikkelingen in het afgelopen jaar.

2023 was voor de GCIJ in financieel oogpunt weer een cruciaal jaar. Wij hebben met de Provincie Overijssel en de drie gemeenten gesproken over financiële steun voor de komende drie jaar, dus tot en met 2026. Weer bleken Provincie en de gemeenten bereid te zijn daar medewerking aan te verlenen. Door zelfs een verdubbeling van de bijdrage vanuit de gemeenten is het voor de GCIJ mogelijk haar werkzaamheden nog beter te kunnen uitvoeren en onze waarde voor het gebied te kunnen vergroten. Een woord van dank gaat dan ook uit naar de Provincie Overijssel en de gemeenten Zwolle, Kampen en Zwartewaterland. Wij voelen ons erdoor gesteund! Tevens gaat onze dank uit naar Cultuurland Advies in Wapenveld voor de al jaren durende ondersteuning in de vorm van advies, uitvoering en administratieve ondersteuning.

Bij deze bieden wij het jaarverslag 2023 aan. Onze wens is, dat de GCIJ zich in de komende jaren verder kan gaan ontwikkelen als een organisatie welke haar kennis en kunde kan en wil inzetten ter instandhouding en verbetering van de vitaliteit, kwaliteit en leefbaarheid van de IJsseldelta. Dat doen we uiteraard samen met u!

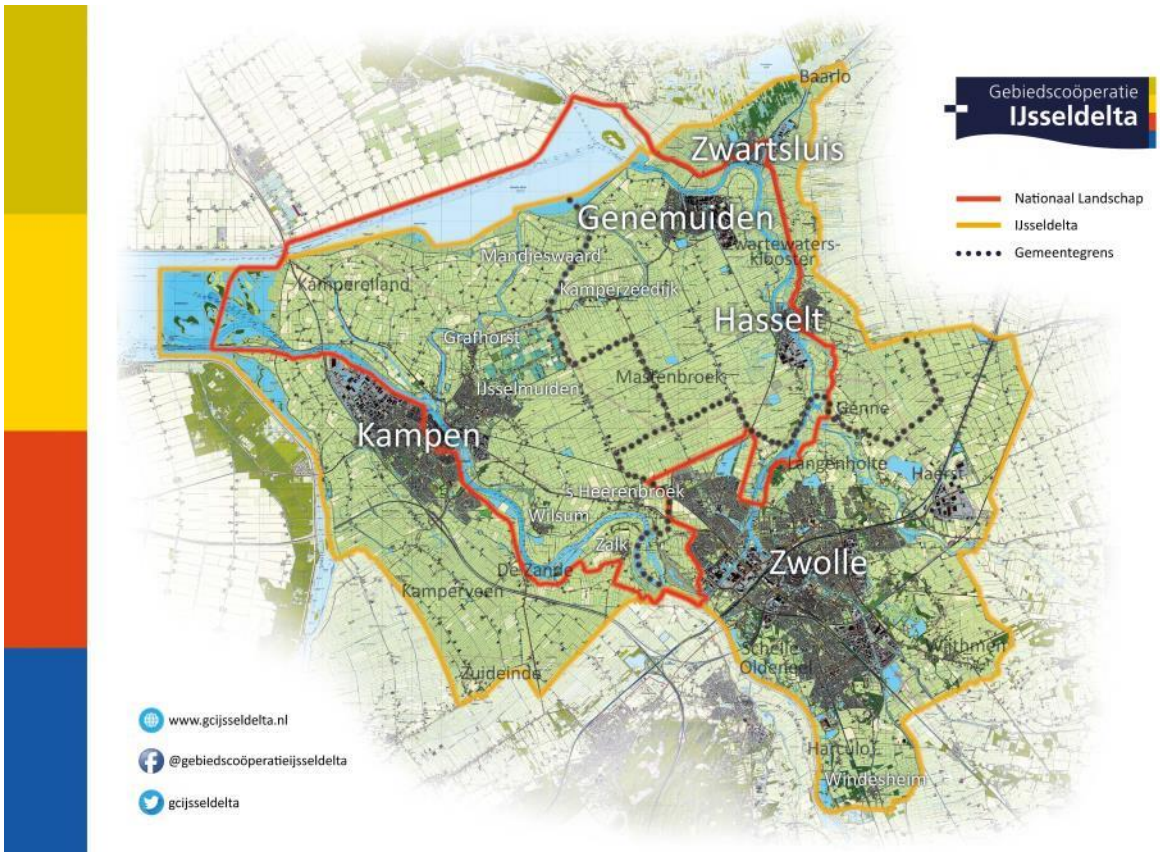
Andre Klumpje
Voorzitter Gebiedscoöperatie IJsseldelta

1.2 Doelstelling, werkgebied en leden

Doelstelling

De Gebiedscoöperatie IJsseldelta (GCIJ) heeft als doel de vitaliteit en de kwaliteit van het gebied in de IJsseldelta te bevorderen. Dat doel realiseert zij door middel van ontwikkeling en beheer van dit gebied. De coöperatie mobiliseert daartoe expertise in integrale gebiedsontwikkeling, stimuleert co-creatie tussen leden en samenwerkende partners en draagt zorg voor het (doen) ontwikkelen, verspreiden, bewaren en toegankelijk maken van kennis. De coöperatie draagt bij aan vernieuwing middels een ondernemende werkwijze van haarzelf en alle partners.

Werkgebied Gebiedscoöperatie IJsseldelta

Het werkgebied van de GCIJ beslaat de drie gemeenten Kampen, Zwolle en Zwartewaterland. De focus van de GCIJ ligt met name op het buitengebied, zij het dat de stad-land relatie onze bijzondere aandacht heeft. Echt ‘klassiek stedelijke opgaven’ worden door de GCIJ niet opgepakt.

Leden
In 2023 heeft de Gebiedscoöperatie IJsseldelta 28 leden, te weten:

- Buurtvereniging Schelle - Oldeneel
- Dorpsraad Kamperzeedijk
- Plaatselijk Belang Windesheim
- Vereniging Dorpsbelangen Grafhorst
- Vereniging Dorpsbelangen 's - Heerenbroek
- Vereniging Dorpsbelangen Zalk
- Vereniging Polderbelangen Mastenbroek
- Vereniging Streekbelangen Kampereiland
- Wijkvereniging Westenholte Voorst Frankhuis

- Agrarische Natuurvereniging Camperland
- Agrarische Natuurvereniging Horst en Maten
- Kampereiland Vastgoed NV
- Kampereiland Pachtersbond
- LTO Noord

- ANWB
- IJsseldelta Marketing
- Stichting De Hanze
- Watersportverbond

- Ondernemerskring Genemuiden

- Landschap Overijssel
- Natuur en Milieu Overijssel
- Museum Schoonewelle/ Sluuspoort
- Staatsbosbeheer
- Vereniging Natuurmonumenten
- Het Oversticht
- Stichting Erfgoed Zwartewaterklooster
- Stichting Particuliere Landschapsdiensten IJsseldelta +
- Stichting Vrienden van de Oldematen (De Veldschuur)

1.3 Activiteiten Bestuur en Gebiedsraad

Bestuur en Gebiedsraad
Het bestuur heeft in 2023 negen keer vergaderd. De Gebiedsraad is drie keer bijeengeweest.

Bestuur
Het bestuur bespreekt in elke vergadering de voortgang van de projectenlijst. Ook afgelopen jaar is een aantal nieuwe projecten onder de verantwoordelijkheid van de GCIJ uitgevoerd. In de verslagen van de portefeuille-houders leest u meer over de grote verscheidenheid van projecten en beleidsonderwerpen. In 2023 heeft het bestuur zich ook regelmatig beraden over de rol en positie van de gebiedscoöperatie, en de relatie met drie gemeenten en de provincie. Het verzoek van het bestuur voor een hogere en meer langjarige financiële ondersteuning is, tot onze vreugde, gehonoreerd.
Op 22 november hebben wij een kennismakingsgesprek gevoerd met gedeputeerde Gert Harm ten Bolscher, de nieuwe portefeuillehouder Leefbaarheid Platteland.

Overhandiging Dorpsplan Windesheim aan Gert Harm ten Bolscher

Het bestuur heeft ook besloten de relatie met de leden te versterken. In dat verband hebben wij het proces opgestart voor het opstellen van een nieuw Uitvoeringsplan onder het motto “Het Uitvoeringsprogramma is van ons allemaal”. Wij gaan vaker dan voorheen spraakmakende externe sprekers uitnodigen. Om de vergaderdruk te verlagen hebben we het aantal vergaderingen en bijeenkomsten verlaagd. De samenstelling van het bestuur is onveranderd gebleven. De Gebiedsraad heeft ingestemd met de herbenoemingen van André Klumpje (voorzitter en portefeuillehouder Energie & Duurzaamheid) en Albert Corporaal (portefeuillehouder Natuur en Landschap).

Gebiedsraad
De Gebiedsraad is op 1 februari (Windesheim), 14 april (Wilsum) en 9 november (Mastenbroek) bijeengeweest.

Op **1 februari** hebben we in het bijzonder gesproken over het beleidskader voor plaatsing van erfmolens in Zwartewaterland. Vanuit de Gebiedsraad is bepleit de maximale ashoogte van erfmolens te verhogen tot 25 meter, omdat een lagere ashoogte niet of nauwelijks bijdraagt aan een gunstige exploitatie. Wij hebben dat standpunt overgenomen. In werktafels hebben de leden zich georiënteerd op de visievorming en verdere ontwikkelingen in de verschillende thema’s. De voorbereiding van IJsseldeltadag 2023 heeft geleid tot enthousiaste voorstellen en medewerking aan de verdere praktische voorbereiding.

Op **19 april** hebben we Stichting De Hanze verwelkomt als nieuw lid. We hebben afscheid genomen van een aantal trouwe vertegenwoordigers: Thea Paassen (Marketing Oost), Bregje van de Lisdonk (WVF) en Anton Kanis (LTO). Zij worden opgevolgd door respectievelijk Miranda van der Wolf, Linda Bosselaar en Jan Willem Visscher. Ook Mees te Velde (Stichting Erfgoed Zwartewaterklooster) heeft

te kennen gegeven dat hij zijn werkzaamheden voor de GCIJ beëindigd. Hij wordt opgevolgd door Lea Koster. Gerrit Pieter Roetert Steenbrugge is de nieuwe vertegenwoordiger van het waterschap Drents Overijsselse Delta. Eerder heeft Rolf van Toorn vanuit die vertegenwoordiging al afscheid genomen. Later in het jaar heeft Xander van Pelt (ANWB) afscheid genomen in verband met een reorganisatie van zijn organisatie. Hij is opgevolgd door Peter Leonhart.

Albert Corporaal bedankt Bregje van de Lisdonk, Anton Kanis en Thea Paassen voor hun inzet voor de GCIJ.

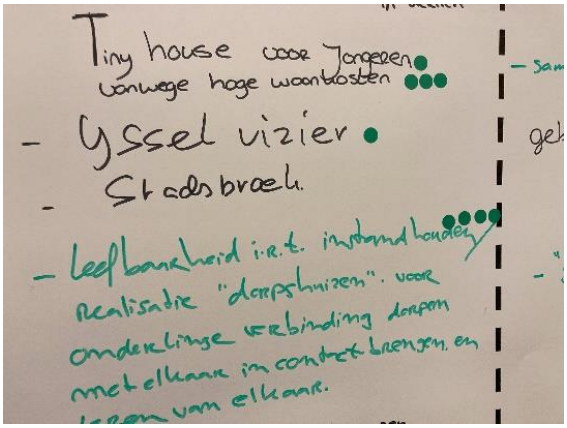
Hoofdthema van de bijeenkomst op 19 april is de voordracht van **Alex Datema**, melkveehouder in Groningen, (oud-)voorzitter van BoerenNatuur en per 1 mei Directeur van Food & Agri Nederland van de Rabobank. Voor een geïnteresseerd publiek van ongeveer 60 personen heeft hij zijn visie op het toekomstig landbouwbeleid gepresenteerd. Kernpunt in zijn betoog is dat de agrariërs bijdragen aan een veelheid van maatschappelijke doelstellingen, zoals natuur- en landschapsbeheer, gezondheid en waterbeheer. De overheid dient hen daarvoor te belonen.

In de bijeenkomst van **9 november** stond het opstellen van een nieuw Uitvoeringsplan voor 2024-2026 centraal. De aanwezige leden hebben in een inspirerende en constructieve bijeenkomst op elk thema voorstellen ingebracht. In het geheel zijn zo'n veertig voorstellen gedaan van korte termijn uitvoerend tot meer langere termijn strategisch niveau. We hebben afspraken gemaakt om de voorstellen per themagroep te concretiseren. Het doel is in april 2024 een concept van het nieuwe Uitvoeringspan te bespreken met de Gebiedsraad.

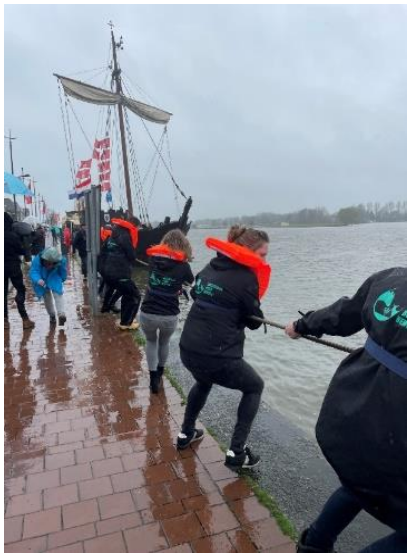
1.4 Activiteiten Themagroepen en Projecten

Vanuit een vijftal thema's worden jaarlijks diverse activiteiten uitgevoerd. Het gaat om de thema's *agro & food, recreatie & toerisme, natuur & landschap, duurzaamheid & energie en dorpen & leefbaarheid.* Het kan gaan over (langjarige) projecten en/of kortdurende activiteiten van een dag, denkend aan de IJsseldeltadag. In dit hoofdstuk wordt voor elke thema teruggeblikt op hetgeen gedaan is in 2023.

Agro & Food

IJsseldelta Boert Bewust

De werkgroep IJsseldelta Boert Bewust (IJBB) heeft van 2019 tot en met 2023 in een LEADER-project (EU-subsidie) gewerkt aan het verbinden van boeren en burgers. Het aantal deelnemende landbouwbedrijven is in die periode gegroeid naar veertien in 2023. IJBB richt zich vooral op jonge gezinnen met kinderen en inwoners uit omringend stedelijk gebied. IJBB wil boeren en burgers verbinden, door de dialoog aan te gaan en het positieve verhaal van de agrarische sector te vertellen. De persoonlijke contacten tussen boeren en burgers leiden tot wederzijds begrip. Met diverse publicaties en publiciteitsacties hebben de deelnemende boeren veel publiciteit gehaald.
Nu de EU-financiering is gestopt gaat de werkgroep IJBB met haar veertien partners door. En wil over vijf jaar haar aantal deelnemers hebben verdubbeld en met activiteiten en hun verhalen vertellen blijven bijdragen aan een goede verbinding tussen stad en platteland en een goed relatie tussen boeren en burgers.

Bij de opening van het Hanzejaar, 1 april in Kampen, heeft IJBB meegedaan met het **Koggejagen**. Daarmee lieten ze zien hoe je met vereende krachten en goede samenwerking een in eerste opzicht zware opgave 'van de kant kunt trekken'.

IJBB heeft zich met het evenement **Van Riek tot Vork** gepresenteerd tijdens het Hanzefest Kampen van 26 augustus. In shifts van een halfuur werden 30 bezoekers verleid plaats te nemen aan een lange dis. Ze kregen twee streekgerechten voorgeschoteld: bokjesvlees van geitenhouderij Twiegweerd van familie Fokker en Biesvelder grillkaas van de melkveehouderij/kaasmakerij van familie Boxum. De gerechten werden door chefkok Nijhoving (HN Cuisine) bereid met smakelijke ingrediënten uit de IJsseldelta. Tijdens het proeven vertelden de boeren via een koptelefoon het verhaal achter hun producten. Na het luisteren en proeven gingen meerdere deelnemers in gesprek met de verschillende boeren van IJsseldelta Boert Bewust.

IJBB droeg ook bij aan de IJsseldeltadag van 13 mei met de bezichtiging van de boerderij van maatschap Marskamp in Wilsum en met een kraam op de zomermarkt van het Euifeest 26 augustus in Hasselt.

Natuurinclusieve landbouw
De Agrarische natuurvereniging Horst en Maten heeft in samenwerking met de Aerus Hogeschool School in Dronten een cursus natuurinclusieve landbouw ontwikkeld en aangeboden. Zo'n 50% van de pachters van Staatsbosbeheer in de Olde Maten en Veerslootlanden heeft de cursus gevolgd en zijn aan het denken gezet over mogelijke aanpassingen in hun bedrijfsvoeringen. Voor boeren elders in de IJsseldelta bestaan diverse studieclubs waar natuurinclusieve landbouw ook op de agenda staat. Er is vooralsnog weinig belangstelling bij boeren elders in de IJsseldelta voor een cursus natuurinclusieve landbouw.

Boerderijeducatie
De werkgroep Boerderijeducatie heeft zich per 1 januari 2024 losgekoppeld van de GCIJ en sluit zich aan bij de provinciebrede organisatie voor boerderij-educatie om zo een breder netwerk te kunnen benutten.

Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel (GGA NWO)
De GCIJ-bestuurders voor Agro & Food en Natuur & Landschap en vertegenwoordigers van enkele leden van de GCIJ hebben actief deelgenomen in diverse bijeenkomsten van de deelgebiedscommissie Polder Mastenbroek/Kamperveen en bijeenkomsten voor de gezamenlijke deelgebiedscommissies voor de Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel (GGA-NWO). In de GGA-NWO werkt de provincie met gemeenten, waterschap, de GCIJ en private organisaties voor landbouw, natuur, energie, etc. aan de maatschappelijke opgaven voor 'water', 'leefbaarheid', 'natuur', 'landbouw', 'veenweide/bodemdaling', 'stikstof' en 'overig ruimtegebruik'. Via een integrale gebiedsbenadering wordt toegewerkt naar een toekomstperspectief en een uitvoeringsprogramma voor NWO voor het Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

Eén Loket voor Noordwest Overijssel
De GCIJ heeft samen met het Stichting Groen Blauwe Diensten Overijssel (SGBDO), Collectief Noordwest Overijssel (CNWO), Stichting Particuliere Landschapsdiensten IJsseldelta (SPLIJ+) en provincie Overijssel, ondersteund door een adviesbureau, de mogelijkheden van Eén Loket voor NWO verkend. Een loket waar aanbieders en afnemers van ecosysteemdiensten terecht kunnen met hun vragen over mogelijkheden en financieringen (front-office) en door deskundigen (backoffice) adequaat geholpen kunnen worden. De contouren van een groeimodel naar Eén Loket zijn nu in beeld. De veldadviseurs van SGBDO, CNWO en SPLIJ+ gaan (nog) meer samenwerken. Zij bieden meer overzicht in de regelingen en zij ontwikkelen een gezamenlijke website voor communicatie en presentaties. De organisatorische invulling wordt nader verkend in 2024-2025. Het huidig volume van regelingen voor ecosysteemdiensten van circa € 4 mln./jaar zal afhankelijk van de politieke besluitvorming over het Transitiefonds Landelijk Gebied en Natuur (van het Rijk) via het Provinciaal Programma Landelijk Gebied toenemen naar circa € 18 mln./jaar.

Uitvoeringsprogramma 2024-2026
In de Gebiedsraad van 9 november hebben de aanwezige leden van de themagroep Agro&Food voorstellen ingediend voor het Uitvoeringsprogramma 2024-2026.
Aan twee projecten is een hoge prioriteit gegeven, namelijk:

- Het Kampereiland ontwikkelen tot een hoogproductief landbouwgebied als de leverancier van groen gas.
- Het promoten van streekpunten en het realiseren van meer ventpunten (naar het voorbeeld van de Pantry in Wilp).

Recreatie & toerisme

Algemeen

De Gebiedscoöperatie IJsseldelta (GCIJ) gaat voor een gezonde regionale economie. Eén van de speerpunten is het verbreden van het toeristisch aanbod met daarnaast een verbreding en uitbreiding van recreatieve mogelijkheden voor de inwoners van de gemeenten Zwolle, Kampen en Zwartewaterland. Het buitengebied van de drie gemeenten leent zich prima hiervoor. De GCIJ heeft in 2023 in een overleg met de gemeenten gepleit voor een soepele regeling voor ondernemers die een initiatief willen opstarten. Gedacht wordt aan een gedoogconstructie gedurende 10 jaar.
De Themagroep Recreatie en Toerisme heeft evenals voorgaande jaren ook in 2023 activiteiten geïnitieerd en is met voorstellen gekomen. Deelnemers aan de themagroep zijn IJsseldelta Marketing, Watersportverenigingen, ANWB, Sluuspoort, Staatsbosbeheer, het Samenwerkingsverband Oldematen en een vertegenwoordiging van een aantal besturen van Plaatselijke Belangen. Er wordt indien de agenda het toelaat, 3x per jaar vergaderd. In 2023 heeft de themagroep 2x vergaderd.

Verbreding van het toeristisch aanbod en uitbreiding van recreatieve voorzieningen kun je niet alleen als GCIJ. Moet je ook niet willen. In 2023 is gewerkt aan een verbreding van het relatiebeheer met o.a. de watersportverenigingen, de Touristinfo's in Kampen en Zwolle en Marketing Oost. Aan de hand van een discussienota, geschreven door het GCIJ-bestuurslid Recreatie en Toerisme en de gebiedsadviseur van IJsseldelta Marketing, is in 2023 met een groot aantal ondernemers in de recreatie en toeristische sector een brainstormavond georganiseerd over de verwachte ontwikkelingen, kansen en mogelijkheden voor verbreding van toeristische activiteiten en perspectieven. Dit heeft o.a. geleid tot voorstellen welke in het GCIJ Uitvoeringsplan 2024 – 2026 opgenomen worden. Het bestuurslid R&T van de gebiedscoöperatie neemt actief deel aan het ambtelijk overleg van IJsseldelta Marketing Oost en de beleidsambtenaren van de gemeente Zwolle, Kampen en Zwartewaterland.

IJsseldeltadag 2023

De IJsseldeltadag vond plaats op zaterdag 13 mei 2023. Inwoners van de IJsseldelta, belangstellenden en toeristen konden dit jaar tijdens de IJsseldeltadag kennismaken met wat de IJsseldelta te bieden heeft. In het kader van het Hanzejaar 2023 is gekozen voor het thema: de IJssel. Vanaf Windesheim tot aan Seveningen in Kampen zijn activiteiten georganiseerd die per fiets via de fietsknopenroute of per auto te bezoeken waren. Heel duidelijk is gekozen voor diverse activiteiten zowel geschikt voor jongeren als ouderen.

Een overzicht van de activiteiten:

- Watersport op Seveningen.
- Diverse opendagen in kerken te Wilsum, Zalk en Windesheim (geschiedenis en rondleiding enz.).
- Hardloopwedstrijden in Zalk.
- Diverse excursies door de natuurgebieden o.a. dijkexcursie met bevertocht, wandelingen door de Vreugderijkerwaard, Oldenelerpark en op het landgoed Windesheim.

- Open molendagen in Windesheim en Zalk met daaraan gekoppeld een streekmarkt.
- Museum, steekproducten en pannenkoeken in ’s Heerenbroek.

Hanzejaar 2023
In het Hanzejaar 2023 is een groot aantal activiteiten in de steden Zwolle, Kampen en Hasselt georganiseerd. De gebiedscoöperatie heeft in 2022 en 2023 plannen voorbereid of de IJssel als belangrijke Hanzerivier en het buitengebied een bindende factor tussen de drie steden en haar activiteiten zou kunnen zijn. O.a. de IJsseldeltadag is in het kader van de Hanze vormgegeven. Daarnaast is uiting gegeven aan de Hanze in het algemeen. Wel bleek dat de aandacht vooral gericht was op de kernen van de drie steden.

Gebiedsalliantie Olde Maten
De alliantie richt zich op een verdere ontwikkeling van de Olde Maten voor bewoners, gebruikers en bezoekers. Het versterken van de belevingswaarde, de relatie tussen natuur en landbouw en educatie zijn hier voorbeelden van. In 2022 is gestart met de uitvoering van de projectideeën. De vier gebiedspartijen te weten Staatsbosbeheer, ANV Horst en Maten, Stichting Erfgoed Zwartewaterklooster en de Stichting Vrienden van de Olde Maten hebben in 2023 een vervolg gegeven aan de in 2022 gestarte uitvoering van de projecten. Zo vond in juni 2023 het tweede Olde Maten event plaats. Een aantal producenten van streekproducten vormden een streekmarkt. In 2023 is in navolging van het in 2022 gestarte lezingencyclus een vervolg gegeven.

In 2023 werd ook de digitale landschapsbiografie opgeleverd, zie www.oldematen.nl Deze biografie beschrijft de ontstaansgeschiedenis van het landschap en wat we vandaag de dag nog terugzien van ‘vroeger’. De biografie kijkt niet enkel terug het verleden in, maar wil ook inspiratie bieden voor toekomstige ontwikkelingen in het gebied. Het delen van de verhalen is daar een prachtig voorbeeld van, net zo goed als dat de landbouw baat kan hebben in het zoeken naar een bedrijfsvoering die aansluit om de (on)mogelijkheden van het landschap. De biografie levert daarnaast input voor de diverse beleefapps, ter versterking van wandel- en fietsroutes. In Zwartewaterklooster werd o.a. gewerkt aan de aanplant van fruitbomen, ter versterking van de landschappelijke kwaliteit.

Het project “Waterrecreatie IJsseldelta”

Het project “waterrecreatie IJsseldelta” versterkt en verbindt de recreatiesector van de IJsseldelta en de nautische Hanzestad Kampen waardoor de IJsseldelta ook een unieke waterrecreatiebestemming wordt. Een deel van de projecten is al voor 2023 gerealiseerd. De beoogde watertaxi is beschikbaar, er wordt nu nog volop gewerkt aan voldoende aanmeerlocaties om een ‘dienstregeling’ te kunnen varen. Over de aanleg van een aantal aanlegsteigers in het buitengebied is in 2023 een aantal keren overleg geweest. De landtong Gat van Seveningen moet nog aangepast worden, eveneens de beoogde mini-camping in de haven aan de IJssel. Informatiepanelen, picknickbanken en een drijvende steiger worden in kwartaal 1 van 2024 geplaatst.

Samenwerking met IJsseldelta Marketing

Door IJsseldelta Marketing en de themagroep Recreatie & Toerisme van de gebiedscoöperatie zijn nieuwe voorstellen ingebracht ter bevordering van recreatie en toerisme in de IJsseldelta 2024-2026. Deze voorstellen kunnen worden opgenomen in het nieuwe uitvoeringsplan 2024 – 2026 van de GCIJ. Doel van deze voorstellen is inhoud en uitvoering te geven aan de invulling en het toenemend belang van de vrijetijdseconomie. De gebiedscoöperatie en IJsseldelta Marketing zijn van mening dat de ontwikkeling van het toerisme en de bevordering van het recreatief gebruik van de IJsseldelta bijdraagt aan de leefbaarheid en het welzijn van de inwoners. Kansen benutten, trends in beeld brengen en vervolgens samen met de gebiedspartners en overheden plannen ontwikkelen en uitwerken. GCIJ en IJsseldelta Marketing zijn van mening dat de uitvoering van de ideeën alleen kans van slagen heeft als dag gebeurt in goede samenwerking met de drie gemeenten, de provincie en de partners in de IJsseldelta. Aanpassing van het IJsseldelta Kompas hoort hier ook bij. In 2023 is regelmatig bilateraal overleg geweest tussen de gebiedsadviseur van IJsseldelta Marketing en het GCIJ-bestuurslid Recreatie en Toerisme over de voortgang van de activiteiten en de voorbereiding van de gezamenlijke voorjaars- en najaarsbijeenkomst. Ook vindt overleg plaats over de mogelijkheden van Leadersubsidies.

Project Beheerverordening Zwartemeer en omliggend water
De beleving van water in de IJsseldelta vormt ook een belangrijke rol voor toerisme en recreatie. Op het Zwartemeer rust een beheerverordening vanuit de bescherming van natuurwaarden zodanig dat recreatie buiten de vaargeul tot een minimum wordt beperkt. Een weinig wenselijke situatie. De gebiedscoöperatie zet graag, samen met gebiedspartners het Watersportverbond, Rijkswaterstaat, Natuurmonumenten, Provincie Flevoland en de gemeenten Kampen en Zwartewaterland, in op bewustwording en het zoeken naar een goede balans tussen enerzijds behoud natuurwaarden en anderzijds het recreatief gebruik van het Zwartemeer. In 2023 heeft geen overleg plaatsgevonden. Wel is de GCIJ geïnformeerd door de watersportbonden.

Randmeren, Reeve en Ketelmeer
De GCIJ volgt de ontwikkelingen rond de in voorbereiding zijnde plannen rond de randmeren, Reeve en het Ketelmeer. Plannen over zowel natuurontwikkeling als recreatie zijn in voorbereiding. In 2023 zijn voorlichtingsbijeenkomsten bijgewoond. De ideeën en de uitwerking hiervan zijn nog weinig concreet.

Natuur & Landschap
Het afgelopen jaar zijn geen projecten gerealiseerd die helemaal onder de noemer van dit beleidsthema zijn samen te vatten. Zoals gebruikelijk (niet om principiële redenen) werden andere initiatieven steeds mede-beoordeeld vanuit de optiek om de karakteristieke waarden aangaande natuur en landschap te waarborgen en of (zo goed mogelijk) te ontzien; aan zulke projecten werd steeds mee-gediscussieerd.

In afgelopen voorjaar werd op verzoek van de eigenaar gevraagd de uiterwaardsituatie van hun bedrijf te gaan bekijken. Hier speelde een overdracht van een heel (biologisch) bedrijf, waarbij de buitendijkse gronden (hooilanden en hooiweiden) voor een belangrijk deel begroeid waren als Kievitsbloem-hooiland. De bedoeling van de huidige eigenaar, het ‘Land van ons’, was om de aard van het bedrijf met haar bijzonderheden geheel te gaan (= blijven) voortzetten. Wij hebben daar kennis van genomen en – voor zover wij daar dan iets over te zeggen hebben – onze instemming gegeven om zulks te blijven voortzetten. De nieuwe eigenaar zal de manier van boeren zoveel als mogelijk blijven uitvoeren en zal daartoe gericht over communiceren. Hopelijk zal deze stap, en er zijn er gelukkig meer die rekening willen houden met de Wilde Kievitsbloem, gaan leiden tot nog meer samenwerking want er is in het gehele groeigebied van de Wilde Kievitsbloem in onze regio ruimte voor nog minstens tien of zelfs meer van dit soort bedrijven. De verwachting is dat de grootste grondbezitters in dezen (Staatsbosbeheer, Landschap Overijssel en Natuurmonumenten) ook zulke initiatieven zullen blijven en of gaan ondersteunen.

In 2023 is, net als in het jaar daarvoor, aandacht besteed aan de kans om de teelt van Lisdodde in delen van het poldergebied Mastenbroek mogelijk te maken. Immers voor de teelt ervan is een constant hoge grondwaterstand een vereiste, iets dat bijdraagt aan de problematiek van de bodemdaling. Er waren evenwel op wat andere terreinen bezwaren die op dit moment nog verhinderen dat er meer aandacht aan deze ‘kans’ besteed gaat worden. Naar verwachting zal er in 2024 meer duidelijk gaan worden en kan het als project opgepakt gaan worden.

Een groep bloeiende Grote lisdodde. De donkerbruine vrouwelijke bloemen gaan zonder onderbreking over in de uitgebloeide mannelijke bloemen (foto Nederlands soortenregister). In ons land komt van nature alleen nog de Kleine lisdodde voor, andere soorten zijn verwilderd.

Project Aanleg Natuurlijke vooroevers Zwartewater

Rijkswaterstaat heeft vanuit de Kaderrichtlijn water een opgave die moet bijdragen aan een verbetering van de ecologische toestand van onze wateren. Voor het Zwarte Water gaat het specifiek om maatregelen ter verbetering van de visstand. Rijkswaterstaat tracht dit te bereiken door het aanleggen van stalen damwandconstructies. De gebiedscoöperatie is van mening dat Rijkswaterstaat met de gemeente Zwartewaterland, de Watersportbond, Staatsbosbeheer, natuurorganisaties en andere belanghebbenden in gesprek heeft moeten gaan voor het realiseren van een robuuste riviernatuur mede ter versterking van de gebiedskwaliteit en de beleefbaarheid van het Zwarte Water. De intentie van de GCIJ is met gebiedspartijen te komen tot een kwalitatief goed en breed gedragen plan.

In 2022 en 2023 hebben met genoemde organisaties gesprekken plaatsgevonden. Rijkswaterstaat blijft bij het standpunt uitvoering te geven aan een eigen invulling van de plannen zonder participatie. Dat heeft ertoe geleid dat het bestuur van de gebiedscoöperatie heeft besloten in beroep te gaan tegen het besluit van Rijkswaterstaat bij de bestuursrechter. Op 9 maart 2023 heeft de bestuursrechter de argumenten van Rijkswaterstaat en de partijen die tegen de stalen damwand zijn, aangehoord en bevraagd. De GCIJ heeft o.a. aangegeven dat van participatie geen sprake is geweest en overleg met Rijkswaterstaat al evenmin. GCIJ heeft daarnaast aangegeven dat het landschappelijk karakter van de rivier door de damwand wordt aangetast. Rijkswaterstaat erkent dit bezwaar echter is van mening dat dit beperkt van omvang is. De bestuursrechter heeft de bezwaren niet gehonoreerd. Volgens de bestuursrechter heeft Rijkswaterstaat het besluit zorgvuldig voorbereid. Het bestuur van de GCIJ heeft kennisgenomen van de uitspraak van de rechter en heeft besloten geen verdere procedures (hoger beroep) aan te spannen.

Duurzaamheid en Energie

Het klimaat verandert. De aarde wordt steeds meer uitgeput onder meer door het gebruik van fossiele brandstoffen. Daarom is het goed te blijven nadenken over en te werken aan alternatieve brandstoffen zoals zon, wind, waterstof of bio-energie. Zeker is dat de energietransitie doorgaat om voor toekomstige generaties een gezonde en leefbare aarde na te laten. De gebiedscoöperatie heeft daarom enkele jaren geleden de Maatschappelijke Energie Coöperatie IJsseldelta (MECIJ) in het leven geroepen met als doelstelling te streven naar een “energieneutrale IJsseldelta in 2050”.

Het afgelopen jaar is verder gewerkt aan diverse projecten.

- ***Zon op daken***
  In Grafhorst was de MECIJ ver gevorderd met de plannen om 220 zonnepanelen te leggen op de school het “Visnet” in Grafhorst. Helaas is door een gebrek aan belangstelling om deel te

nemen in dit project door één of meerdere zonnepanelen te kopen besloten om te stoppen met dit project.

- ***Project (RWE) zon op land, de Hagendoornweg te IJsselmuiden.***
  RWE heeft de afgelopen jaren gewerkt aan het ontwikkelen van een zonnepark aan de Hagedoornweg te IJsselmuiden. De MECIJ zal in dit project voor 50% participeren, afhankelijk of er een vergunning verleend gaat worden. Eind vorig jaar is een intentieovereenkomst gesloten waarin de MECIJ en RWE de verdere ontwikkeling van het zonnepark samen zullen voortzetten. De vergunning voor het zonnepark is nu (voorjaar 2024) in behandeling bij de Gemeenteraad van Kampen.
- ***Windmolens***
  Wil de gemeente Kampen zijn in de Regionale Energiestrategie (RES) opgelegde energieopgave in 2050 realiseren dan zullen windmolens geplaatst moeten worden. De gemeente Kampen heeft onder meer de MECIJ uitgenodigd om te participeren in de ontwikkeling van windmolens. In dat kader zijn samen met de gemeente Kampen en een aantal particuliere agrariërs gesprekken gevoerd om te onderzoeken hoe, waar en onder welke voorwaarden windmolens geplaatst kunnen worden. De MECIJ heeft ook oriënterende gesprekken gevoerd met de gemeente Zwartewaterland over het plaatsen van windmolens.

De bestuursleden van de MECIJ hebben in 2023 de cursus ‘Wind’ gevolgd, diverse seminars bezocht en aan werkgroepen deelgenomen. De energietransitie is een traject van lange adem waarmee heel veel tijd is gemoeid. Door middel van een wervingsactie in de plaatselijk bladen is het gelukt om nieuwe bestuursleden voor de MECIJ aan te trekken zodat vacatures in het bestuur zijn opgevuld. Hierdoor wordt het mogelijk om het werk meer te verdelen.

Dorpen & Leefbaarheid

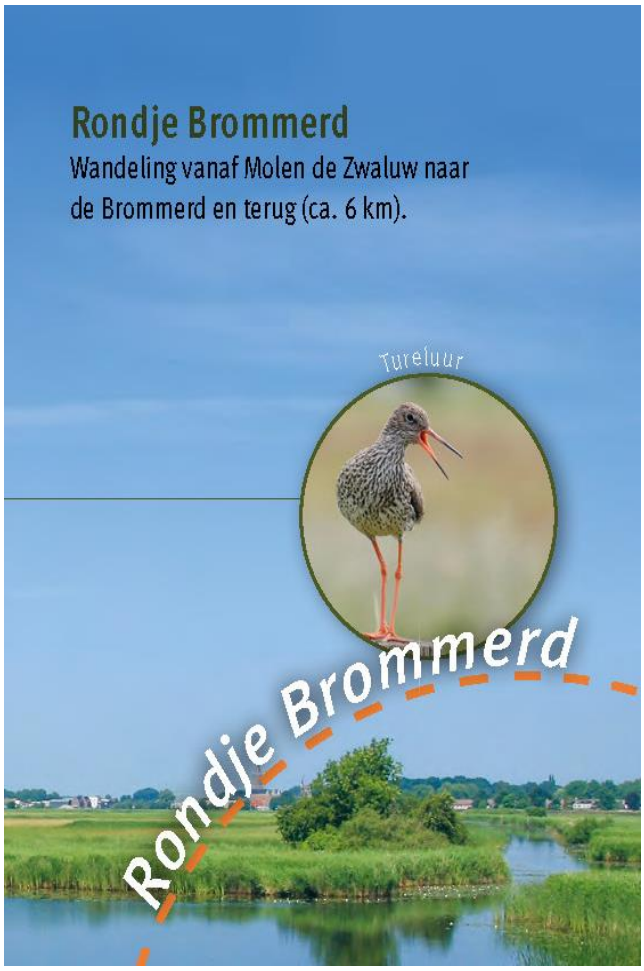
Leefbaarheidsplannen kleine kernen Zwartewaterland, Benutten Sterktes van het Landschap
De GCIJ is uitvoerder van beide onderdelen in samenwerking met de gemeente Zwartewaterland. Een succesvolle start in 2021 met een fietstocht met deelnemers uit alle kleine kernen van de gemeente Zwartewaterland heeft ertoe geleid dat er tweemaal per jaar een Kleine Kernen overleg is met afgevaardigden uit alle kernen en een paar ondersteunende ambtenaren. Tijdens deze overleggen gaat het over de leefbaarheid; wat is er nodig om plezierig in het buitengebied te kunnen blijven wonen, dit specifiek ook voor ouderen. Verder is er altijd ruim gelegenheid voor ‘een rondje’ kernen waar actualiteiten, vragen en/of zorgen met elkaar worden gedeeld en naar antwoorden of oplossingen wordt gezocht en zonodig worden vragen doorgezet naar de ambtelijke organisatie.

De zeer succesvolle ontbijtochtend in het najaar van 2022 heeft het besef van het belang om elkaar blijvend, laagdrempelig te ontmoeten, aangezwengeld. Afgelopen jaar zijn er 2 goed bezochte

koffieochtenden voor senioren georganiseerd. De organisatie van de ochtenden wordt inmiddels door een zelfstandig draaiende, actieve groep vrijwilligers verzorgd.

In het najaar van afgelopen jaar is de financiering rond gekomen om een audiotour in Polder de Pieper te realiseren. Het betreft een nieuw dagrecreatief product om de verhalen van de Pieper te vertellen. Gebruikers van de audiotour scannen QR-codes om de verhalen te horen. De route zal naar verwachting in de loop van 2024 operationeel zijn. Ook in het najaar is opdracht gegeven om twee fietsroutes te realiseren in Zwartewaterland, die via een app met achtergrondinformatie te fietsen is. Ook hier wordt momenteel aan gewerkt.

Voor het prachtige gebied van de Brommerd is een wandelflyer gemaakt. Wandelaars die vanaf Molen de Zwaluw in Hasselt naar de Brommerd lopen en weer terug, krijgen via de flyer wat meer mee van de achtergrond van dit gebied. Natuur en cultuur zijn in dit gebied prachtig met elkaar verwezen.

Groene Loper IJsseldelta 2.0

Een aantal succesvolle 'vergroeningsacties', weliswaar klein van omvang, zijn voor ons buitengebied van waarde geweest. Het blijvend vinden van deelnemers binnen ons beperkte werkingsgebied is niet eenvoudig. Voor de grotere plaatsen is dat kansrijker. De Provincie Overijssel heeft besloten verder te willen met grotere, kansrijkere gemeenten. Vanuit de gebiedscoöperatie wordt dan ook geen vervolg meer gegeven aan de Groene Loper IJsseldelta.

Initiatievencoach

Voor de regio Noordwest Overijssel hielp Rienke Vedders-Dekker inwoners die hun buurt of wijk aantrekkelijker, groener of leefbaarder wilden maken een eind op weg. Rienke ondersteunde hen met informatie, nuttige contacten en het vinden van subsidies en fondsen. Daarnaast kon ze beschikken over handgeld om een initiatief verder te helpen. Als GCIJ mochten we samen met haar de beoordelingen ter hand nemen. Rienke is helaas gestopt als initiatievencoach. We kijken dankbaar terug op de plezierige samenwerking. Het vertrek van Rienke was aanleiding om onze vrijwillige dienstverlening nogmaals nader te beschouwen. We hebben moeten besluiten de samenwerking te beëindigen om ons meer op renderende projecten te kunnen richten.

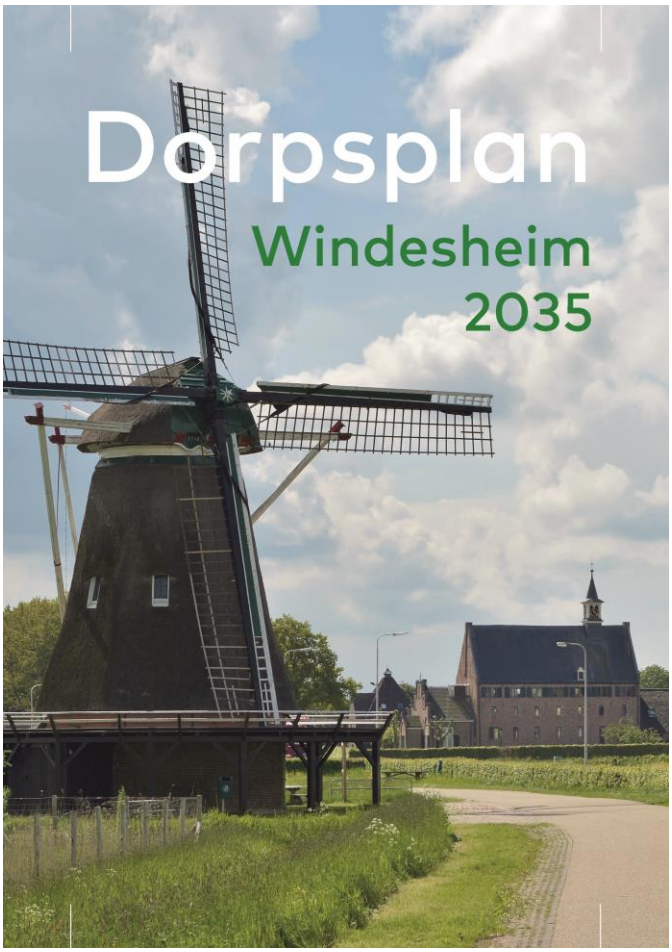
Woningbouw kleine kernen

De leefbaarheid en vitaliteit in onze kleine dorpen is mede afhankelijk van behoud van voorzieningen. De teruglopende leerlingenaantallen in met name Kamperzeedijk en polder Mastenbroek heeft ertoe geleid dat in beide kernen initiatieven genomen zijn om starterswoningen

te bouwen voor, in principe, eigen aanwas. Als GCIJ begeleiden we de Dorpsraad Kamperzeedijk met het project Westererf met de mogelijkheid om 40 woningen te bouwen. Polderbelangen Mastenbroek begeleiden we bij een plan om in het verlengde van en achter de pastorie een 20-tal woningen te bouwen. Gemeente Zwartewaterland heeft het principeverzoek Westererf inmiddels goedgekeurd en er is een positieve grondhouding voor Mastenbroek.

Dorpsplan Windesheim 2035

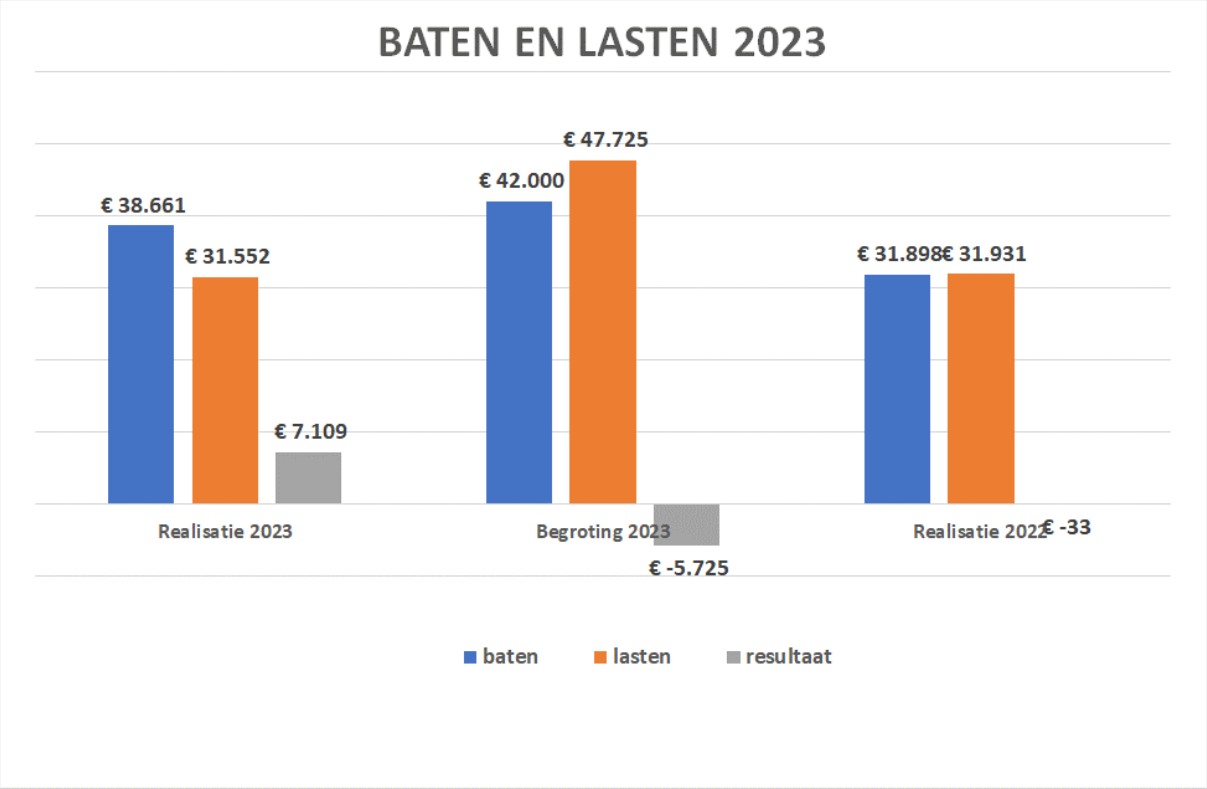
In november is het Dorpsplan Windesheim 2035 aan Gerdien Rots, wethouder in Zwolle voor onder meer ruimtelijke ordening, gepresenteerd. Het vormde het slotstuk van een boeiend dorpsproces en startpunt van de uitvoering van het plan. Van maart tot oktober 2023 zijn zo'n dertig inwoners uit Windesheim actief bezig geweest om samen tot het Dorpsplan Windesheim 2035 te komen. Tijdens 4 gezamenlijke werkavonden en vele afspraken tussendoor hebben drie werkgroepen zich gebogen over kansen voor leefbaarheid, over welke specifieke behoefte er is voor welke type woning en over de vraag waar woningbouw wel of juist niet zou kunnen plaatsvinden. De verzamelde informatie hebben zij geanalyseerd en in een advies samengevat in zeven zorgvuldige opgestelde speerpunten. Speerpunten voor onze toekomst waar zij zelf aan kunnen werken, waar zij de samenwerking in zoeken of wat in goed vertrouwen uit handen gegeven moet worden met de bouwstenen die zijn aangereikt.

De ambitie van het dorp, over hoe zij denken over de toekomst van Windesheim en omgeving, is verwoord in het Dorpsplan Windesheim 2035. Wat we in dit dorpsplan lezen is hun verhaal, zijn de kansen die zij zien voor het dorp en de omgeving en zijn de zorgen die zij hebben. Maar het is vooral het resultaat van 'er samen uitkomen', samen werken aan het dorp en omgeving waar ze trots op zijn en met veel plezier wonen, werken en recreëren. Plaatselijk Belang Windesheim is lid van de Gebiedscoöperatie IJsseldelta. Mede vanuit die achtergrond hebben wij als coöperatie het proces om te komen tot het dorpsplan mogen begeleiden.

1.5 Resultaatontwikkeling

Het resultaat van de ondersteunende organisatie van de Gebiedscoöperatie is in 2023 uitgekomen op een surplus van € 7.109 (2022: een tekort van € 33). In de begroting 2023 is uitgegaan van een tekort van € 5.725.

Om de doelstelling van de Gebiedscoöperatie te realiseren worden gesubsidieerde projecten uitgevoerd. Bij het uitvoeren van de projecten is het uitgangspunt dat de kosten van de uit te voeren activiteiten in een project niet hoger mogen zijn dan de verstrekte subsidie. In principe ontstaat er derhalve geen positief of negatief resultaat op gesubsidieerde projecten.

1.6 Financiële positie

Het surplus in 2023 van € 7.109 is toegevoegd aan het eigen vermogen. Hierdoor is het eigen vermogen iets meer dan verdubbeld. Uit een oogpunt van risicobeheer is dat een goede ontwikkeling want vanuit dat perspectief is een eigen vermogen vereist van ca. 10% van de omzet in subsidieprojecten. In de afgelopen twee jaar bedraagt de omzet van subsidieprojecten gemiddeld ca. € 70.000. Gerelateerd aan de omzet van subsidieprojecten in het verslagjaar is het eigen vermogen ruim voldoende.

Balans per 31 december 2023
(Na resultaatbestemming)

		31-12-2023		31-12-2022	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Vlottende activa					
Debiteuren		19.674		35.670	
Overlopende activa	1	26.044		14.026	
Liquide middelen	2	50.797		41.160	
TOTAAL ACTIVA			**96.515**		**90.856**
PASSIVA					
Vermogen en reserves					
Eigen vermogen	3	13.565		6.456	
Bestemmingsreserve	4	0		4.373	
			13.565		*10.829*
Vlottende passiva					
Crediteuren		4.765		5.014	
Overlopende passiva	5	78.185		75.013	
			82.950		*80.027*
TOTAAL PASSIVA			**96.515**		**90.856**

1.7 Staat van baten en lasten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
		€	€	€
BATEN				
Subsidies projecten	6	46.723	PM	104.490
Baten Gebiedscooperatie	7	38.237	42.000	31.898
Totaal Baten		**84.960**	**42.000**	**136.388**
LASTEN				
Uitvoeringskosten subsidieprojecten	8	46.723	PM	104.490
Uitvoeringskosten Gebiedscooperatie	9	31.552	47.725	31.931
Totaal Lasten		**78.275**	**47.725**	**136.421**
Bedrijfsresultaat		**6.685**	**-5.725**	**-33**
Financiele baten en lasten		**424**	**0**	**7**
Exploitatieresultaat		**7.109**	**-5.725**	**-25**
Resultaat voorgaande jaren		0	0	0
Exploitatieresultaat		**7.109**	**-5.725**	**-25**